

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1030

van **GWENNY DE VROE**

datum: 4 september 2023

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Gemeentelijke saneringsbijdrage - Stand van zaken

Op de drinkwaterfactuur vindt men een kostenpost voor de gemeentelijke- en bovengemeentelijke saneringsbijdrage terug. Die dient niet enkel voor de zuivering van afvalwater, maar ook voor het onderhoud en de verdere uitbouw van het rioleringsstelsel en de afvalwaterzuiveringsinstallaties. Dit is het principe van 'de vervuiler betaalt' zoals opgenomen in de Kaderrichtlijn Water.

1. Opdat gemeenten op een meer uniforme en eenduidige manier zouden rapporteren over de gemeentelijke saneringsbijdrage en hoe deze besteed wordt, heeft de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) voorzien in een toolbox voor gemeenten.

Hoeveel gemeenten maken gebruik van die toolbox?

2. Hoe evalueert de minister de besteding van de gemeentelijke saneringsbijdrage?
3. Welke acties zal de minister ondernemen om gemeenten aan te zetten de saneringsbijdragen volledig te investeren?
4. Hoe zorgt de minister ervoor dat deze middelen zo kostenefficiënt mogelijk geïnvesteerd worden?
5. Op dit moment mag ook het herstel van de wegenis bekostigd worden met de saneringsbijdrage.

In welke mate meent de minister de omzendbrief aan te passen zodat alle middelen uitsluitend moeten worden besteed aan de inzameling en zuivering van afvalwater en aan de uitbouw en onderhoud van het rioleringsstelsel?

ANTWOORD

op vraag nr. 1030 van 4 september 2023

van **GWENNY DE VROE**

1. De toolbox waarnaar u verwijst is een beslissingsboom in pdf-formaat waarin richtlijnen staan over hoe een gemeente de transacties betreffende het rioolbeheer kan registreren in de BBC/boekhouding. Het is dus een handleiding en geen invulinstrument. De vraag naar het aantal gebruikers is bijgevolg niet relevant. De toolbox is bij de lancering toegelicht door middel van digitale infomomenten en is raadpleegbaar op de website van de VMM via de volgende link: https://www.vmm.be/water/riolering/financiering/vmm-toolbox-bbc-richtlijnen_v02112020.pdf. De link naar de toolbox wordt tevens elk jaar, bij de aankondiging van de rapportering, meegegeven.
2. De besteding van de gemeentelijke saneringsbijdrage wordt geëvalueerd op basis van de resultaten van de rapportering. Jaarlijks worden bij alle rioolbeheerders d.m.v. een online rapportering de kosten en opbrengsten opgevraagd evenals de uitgaven en ontvangsten.
Om de financiële positie van de sector te bekijken, is het belangrijk naast het boekhoudkundig resultaat de kaspositie in rekening te nemen. Gerapporteerde winsten staan namelijk niet noodzakelijk gelijk aan evenveel beschikbare cash.
Uit de analyse van 2022 kunnen we concluderen dat de middelen op sectorniveau werden aangewend.
3. Ik werk aan een besluit van de Vlaamse Regering over de invulling van de gemeentelijke saneringsverplichting. Ik zal dit op korte termijn voorleggen aan de Vlaamse Regering. Zoals ik had aangegeven in mijn beleidsnota zullen de verantwoordelijkheden van de verschillende actoren en de doelstellingen duidelijker gesteld worden en zal een resultaatgerichte aansturing mogelijk zijn.
Verder wordt er via een voorstel van decreet momenteel gewerkt aan een eengemaakte Vlaamse nutsregulator met een bundeling van de expertise voor de regulerende taken in Vlaanderen.
4. Sinds dit jaar heeft de VMM in de online rapporteringstool een reductieportaal toegevoegd. Daarin kan elke rioolbeheerder per gemeente zien welke reductiedoelstellingen hij op vlak van fosfor en stikstof moet behalen en binnen welke tijdspanne. Dit is een belangrijke actie uit het stroomgebiedbeheersplan die noodzakelijk is om onze waterlopen in goede toestand te krijgen.
De rioolbeheerder kan er ook aangeven welke huidige en toekomstige projecten bijdragen aan deze reductiedoelstellingen.
Door deze gegevens samen te brengen in grafieken kunnen we zien hoe ver elke rioolbeheerder van de te behalen doelstellingen staat.
Zo is het snel duidelijk of de geplande investeringen al dan niet voldoende zijn om de verschillende deadlines te behalen. In het verleden werden deze doelstellingen reeds d.m.v. een gemeentelijke simulator aan alle rioolbeheerders kenbaar gemaakt via workshops. Via het toekomstig besluit rond de saneringsplicht dat ik hierboven toelichtte, zorg ik voor een resultaatgerichte aansturing en zorg ik ervoor dat de projecten die het meest renderen op het vlak van reductiedoelstellingen en assetmanagement het eerst zullen opgepakt worden.

5. Rioleringsinfrastructuur uitbreiden of vernieuwen zonder het wegdek open te leggen is in de meeste gevallen onmogelijk. Beide werkzaamheden zijn dus onlosmakelijk aan elkaar verbonden. De huidige omzendbrief is duidelijk en legt reeds een beperking op inzake het gebruik van de saneringsmiddelen. Deze mogen enkel gebruikt worden voor de rioleringswerken en de daaraan verbonden noodzakelijke wegeniswerken (herstel van de opgebroken wegen, voetpaden en bermen in hun oorspronkelijk staat). Het is niet toegelaten om verfraaiingswerken te bekostigen met saneringsmiddelen. In het kader van 'minder hinder' voor de burgers, is er in veel rioleringsprojecten evenwel een inbreng van de lokale besturen of het Agentschap Wegen en Verkeer voor de financiering van de wegeniswerken en verfraaiingswerken die niet met de saneringsmiddelen betaald kunnen en mogen worden. Om een beter inzicht te verwerven in de aandelen van de wegenis- en rioleringsuitgaven liet ik de rapportering van de investeringsuitgaven dit jaar verder opsplitsen in uitgaven voor rioleringswerken en uitgaven voor wegeniswerken. Het gaat om de wegenisuitgaven binnen de grenzen van de omzendbrief. Met die extra informatie evalueer ik of en in welke mate de omzendbrief dient aangepast te worden.